

STUDENTS

IZNĀK 2 RBIZES
MĒNESI

AKADEMISKĀS DZĪVES LAIKRAKSTS

NUMURS MAKSĀ
20 SANT.

Redakcija un kantoris

Rīgā, Basteja bulv. № 11, dzīv. 15. (Ieeja no Valdemāra ielas). Tālr. 32636. Runas stundas: svētdienās no 11—12, pirmdienās no 18—19.

Pasta adrese: Rīgā, Pasta kaste № 70. Pasta tek. rēķ.: 424. Gada abonem.: Ls 3.—
Sludinājumu maksa: priekšpusē 90 sant, tekstā 60 sant, sludin. daļā 20 sant, par
petītrindīnu + 5% sludināj. nodoklis.

№ 151.

Piektdien, 3. maijā 1929.

VII. ak. g.

Lasītājiem un līdzstrādniekiem.

Ar šo numuru „Students“ nobeidz savu septīto akadēmisko gada gājumu. Nākošā mācības gadā „Students“ atjaunos savu gaitu septembrī. Sirsnīga pateicība līdzstrādniekiem par veikto darbu un lasītājiem par dāvēto uzticību. Redakcija.

Darbu beidzot.

Kad darbs pabeigts, rakstnieku pārņemot šķiršanās žēlums un reizē arī skaistās atmiņas par izjustiem un pārdzīvotiem tēliem.

Ari mēs šodien noliekam spalvu, lai šķirtos līdz rudenim no „Studenta“ slejām. Tāpēc arī mums, mazajiem gariem, būs atļauts pakavēties pie sava darba skaistajām atmiņām. Bet tā kā „Studenta“ darbs veltīts akadēmiskai dzīvei un arī cieši ar to saistīties, tad jāatminas ne viņa viena, bet visas akadēmiskās dzīves panākumi un sasniegumi. — Tad jāraksta par visas akadēmiskās dzīves aktīvo bilanci.

Tā strāva, kas iezīmēja jaunu, latvisku ceļu mūsu akadēmiskā dzīvē, tas ugunskurs, kam arī „Students“ palīdzēja uzliesmot, savu gaismu ir metis un tagad jau krēslā var saskatīt viņa atspidumu blāzmojam arī šur tur citur. Sāk dzirdēt balsis par jauniem ceļiem un jauniem veidiem. Ja agrāk ar viņām neviens nerēķinājās, ja toreiz tas bij sauciens tukšneš bez atbalss, tad tagad šis balsis jau sāk skanēt iekšienē. Un arī viņas prasa to pašu — latvisko. „Studenta lasītāji atcerēsies doc. Vitola un doc. Stiprā rakstus par korporāciju reformu projektēm. Beidzamā laikā viņiem pievienojies arī inž. Spricis Paegle, „Selonijas“ filistrs. Viņš tāpat atzīst, ka: „Biedrošanās jāvānībā nopietni vajadzīga, lai sagatavotos nākamajai dzīvei, bet būtu atmetamas tās ierašas, kuŗas korporācijām nāca līdz kā patinājums no viduslaikiem. Mūsu laikā vairs neieder menzuras, alus komangs, krustdēlu apdziedāšana u. t. t.“

Tas ir viens. Otrs — arī tajās organizācijās, kuŗām līdz šim trūka noteiktu, vadošu mērķu šogad bij manāmas tieksmes tos noskaidrot un meklēt sev līdzīgus nogrupējumus. Pagaidām vēl maz kas pozitīvs no šīm tieksmēm un grupēšanās iznācis, bet viņas vēl nebūt nav beigušās, varbūt, pat vēl ne īsti sākušās. Mēs būsim tik lieli optimisti un teiksim, ka nākotne pavērs šiem meklētājiem gaišāku skatu uz ejamo ceļu un viņi sapratīs, kurp tiem iet. Treškārt, — tā ugunsкура rezerves, par ko sākumā minēts, pretēji apgalvojumiem un zīlējumiem, nav gājušas mazumā. Viņas pat ir nevien pieaugušas, bet arī daudz vairāk nobriedušas un tas šī ugunsкура gaismai pašķīr vairāk nopietnu spēju, vairāk mirdzuma arī darbos, ne tikai labajos vārdos vien.

Vēl beidzamais šai rakstā, bet tam gan laikam vajadzēs piešķirt pirmo vietu akadēmiskās dzīves panākumos. — Visos gadījumos, par ko te bij runa, jaunajai paaudzei gājusi talka ar padomiem un atbalstu vecākā paaudze. Un to mēs gribētu atzīmēt kā sevišķi iepriecinošu parādību.

Vārds tagad (sevišķi pirmajā gadījumā) jaunajiem. — Vai viņi klausīs balsīm, kuŗas nāk no viņu pašu nesēnās pagātnes un saka: „Ikkatra pilnīga dzīve jāiesāk ar savas nepilnības atziņu“?

To mēs kā jautājumu varam atstāt un atbildi gaidīt savā nākamā darbā,

ko sāksim un turpināsim ar tādu pat sparu un garu.

Tie, kas visu pieraduši svaros svērt, metros mērt un skaitļos rakstīt, — tie šai bilancē gandrīz nekā sev ievēribas cienīga neredzēs. Viņi vēl tagad par naiviem fantastiem sauks tos, kas grib krūtīs griezt pret šo siko, pelēko ikdienu.

Un tomēr, mēs šodien nolikdami spalvu un pavilkdami stripu savam darbam, varam zem viņas sumēt arī sasniegumus, varam just zināmu gandarījumu savam darbam. Un ja to gribētu pāris vārdos izteikt, tad tas būtu — latviskais sācis uzvarēt! Enriks Aivieksta.

Sieviete un intelektuālais darbs.

(Dažas piezīmes par studentu biedrības „Ziemeļnieces“ sarkoto disputu).

Sarkotais dispuāts liecina, ka studentu jaunatnē modusies vēlēšanās dziļāk ieskatīties un noskaidrot jautājumu, kas atvēris sievietei pavism jaunu aeru. Vai disputa pretrunīgās domas deva šām skaidrības alkstošām dvēselēm vajadzīgo atbildi? Domāju ne. Nu tāpēc lai atļauts man kā intelektuālu darbu strādātājam sievietei izteikt domas, kādas mani ierosināja minētais dispuāts.

Disputā tika apstrīdēts psiholoģijas konstatējums, ka sievietes dvēseles pamata fons ir emocijas. Sieviete neesot emocionālāka par vīrieti. Šāds apgalvojums ir tendenciozs. Katrs audzinātājs, kas daudz maz rūpīgāki būs novērojis jau mazos bērnus, būs atradis, ka meitenes ir emocionālākas par puisēniem. Tā piem., ja iedāvājam bērniem kādu rotaļu lietiņu, tad puisēni ar pārāk lielu nepacietību grib izziņāt no kā šī lietiņa pagatavota, kas tani iekšā, t. i. interesējas par lietas cēlonību. Meitenes turpretim apveltīti jūtām un priecādamās rūpīgi uzglabā. Jūtu cilvēks uzglabā ko iemiltojis. Attīstības psiholoģija mums rāda, ka meitenes intelektuālā attīstība ir straujāka par puisēnu t. i. meitenes pārspēj puisēnus intelektuālā ziņā, bet tas tā turpinās līdz pūbertātei. Ar pūbertāti meiteņu intelektuālā attīstība it kā apraujas, jo tad sākas viņas spēja jūtu attīstība. Jūtu attīstībā varam atzīmēt trīs posmus 1) erētiskā jūsmosana 2) mātes un tēva jūtu attīstīšanās, 3) humanitātes jūtu attīstīšanās. Sieviete ir katrā šo jūtu attīstības posmā daudz dziļāk ierauta nekā vīrietis, tas saprotams; daba viņu ir apveltījusi ar stiprām jūtām, jo tās viņai vajadzīgas kā mātei, sievai, mīļākai. Jūtu satricinājumi ir galvenie motīvi, kas izsauc sievietes garīgās slimības. Sieviete mīl aizliegto, noslēpumaino, turas pie māņiem, tāpēc ka viss tas šā vai tā iekustina viņas jūtas. Tā piem. spiritisma (noslēpumainā) piekritējas ir vairāk sievietes.

Sievietes emocionālitate atspoguļojas arī viņas intelekta dzīvē. Atmiņa sievietei ir laba. Meitenes parasti pārspēj puisēnus atmiņas ziņā. Bet sievietes atmiņa nav vienmērīga, tā ir darbīga tikai tur, kur saistās ar dzīvu interesi un jūtām. Sieviete liela interese sadzīves lietās, te viņa pārspēj vīrieti. Formālās lietās sievietei vāja atmiņa. Tās neiesilda jūtas, kāpēc arī viņu maz interesē. Tā piem. kāds vācu psihologs anketā uzstādīja jautājumu intelligentām sievietēm, cik iedzīvotāju Leipcigā. Atbildes bija gluži pārsteidzošas to divvainības; iznāca, ka Leipcigā vienam — 5 tūkstoši iedzīvotāju, bet citām jau 40 miljoni. Jūtu cilvēks izšķiež spēkus tam, kas viņu interesē, tāpēc neatliek spēku objektīvām lietām. Intelektuālais cilvēks sadala oikonomiskāki

savas jūtas. Sieviete to neprot, tāpēc tā arī dziļāk garlaikojas kā vīrietis. Bet pateicoties šai emocionālitatei sievietei ir mošāks gars. Pat ģeniālie vīrieši nav varējuši sasniegt to valodas veiklību un asprātību, kāda bijusi vēsturiskām zalonu dāmām. Tā piem. lauku ārstiem un advokātiem nākoties bieži vien vira lietas noskaidrošanā saukt palīgos sievu. Eksperimentos ar asociācijām izrādās, ka sievietes asociē ātrāk par vīrieti. Tā piem. vienā minūtē viņa spēj nosaukt vairāk vārdus kā vīrietis. Bet salīdzinot šās asociācijas, izrādās, ka vīrieša asociācijas ir sistēmātikākas. Kur asociācijas rit ātri, tur zināms nav laika izvēlei. Abstraktā un jēdzieniskā domāšana ir sievietei vājāka puse. Šās domāšanas trūkuma pēc sievietē kriet ekstrēmos. — Morāles ziņā sieviete ir pārāka par vīrieti. Morāles jūtu pamatos ir altruisms, labirdība, tuvāka mīlestība e. t. c. Sieviete ir lielāka pienākuma apziņa. Liela centība, kas iezīmē sievieti ierēdnī, studenti, skolnieci, ir pienākuma apziņas auglis. Altruisma un pienākuma jūtu saknes ir sugas turpināšanas dziņā un mātes instinktā. Medniekam, ganam, kareivim vajadzēja drosmi, ātru spriedumu, dzīvnieka un cilvēces mātēi — uzmanību, rūpību, pašaieliedzīgu gādību.

Otrs morāles spēks — likumu ievērošana — sievietē vājāks par vīrieti. Sausos abstraktos likumos maz siltuma, tāpēc tie nepievelk sievieti. Sieviete ir spējīga turēties pie abstraktas idejas tikai tad, ja tā var aiz tās saskatīt cilvēces labklājību un laimi. Viņas likumību nosaka mīlestība, pašuzpūrešanās, piedošana, ne likums un kārtība. Novērots, ka sievietes, kuŗām nav kam sevi ziedot, drīzāk grimst. Bet abstraktā un jēdzieniskā doma ienes kārtību mūsu rīcībā. Šās domāšanas trūkuma pēc sievietē padodas noziegumam.

Vīrietis analizē iespaidus, sadala, apsver, sistematizē un tikai tad uzņem tos sava gara krātuvēs. Sieviete uz tver iespaidus visumā neanalizējot un nesadalot tos. „Man tas patīk“ ir viņas izteiciens. Kāpēc? Es nevaru to pateikt, es to jūtu. Vai kādā citā gadījumā sieviete izsaucas: „Šis cilvēks nav labs!“ Vīrietis atrod tādu spriedumu par neloģisku, bet vairuma gadījumos tas izrādās pareizs. Tas ir norādījums, ka sieviete vadās no neapzinātiem motīviem, kas nav izsakāmi vārdos. Zemapziņā dus ne tikai aizmirstie priekšstati, bet arī pārmanītas dispozīcijas. Zemapziņa ir garīgās dzīves vegetācijas pamats. Sieviete pārvalda šās garīgā pūra krātuvē labāk kā vīrietis. Viņai tās jādod tālāk nākamām paaudzēm.

Neapzinātie motīvi, kas virza sievietes domāšanu ir intuīcija. Intuīcijas pamatos nav jūtas. Intuīcija ir priekšstatīšana. Tā ir intelektuāls akts, di-
fuzs, total priekšstats. Intuīcija nav samaināma ar instinktu. Instinkts ir stereotipa kustība, kas kalpo tikai vienam noteiktam mērķim. Intuīcija ir radošs spēks. Tā ir priekšstats bez refleksijas un analīzes. Piem. bērnu audzināšanā sieviete iet pareizus ceļus bez pedagogisko teoriju zināšanas. Grūtās situācijās sieviete uzrāda reizēm pat zināmu gaišredzību — tas viņas intuīcijas auglis. Izglīkota sieviete, kas nodevusies abstraktam domu darbam uzrāda mazāku intuīciju kā vienkārša sieviete. Šis konstatējums nav tikai pamatots uz pieredzes faktiem vien, bet ir arī eksperimentāli pierādīts. Tas liecina, ka sievietes garam neder vīrieša skola. Un tas pēc manām domām ir galvenais iemesls, kāpēc sievietē cieš neveiksmes intelektuālā darbā.

Kāda vācu profesora anketa studentu starpā liecina, ka sievietes studentes darbs nav zemāks par vīrieša studenta darbu. Dažas funkcijas sievietē pat spēcīgākas. Tai labāka atmiņa, tā centīgāka, apzinīgāka u. t. t., bet trūkst patstāvības. Vīrietis piezīmējot lekcijas galveno kodolu, sieviete rakstot vārdu pa vārdu un bieži pat galveno izlaižot. Studentes uzrādot maz patstāvīgu domu, maz kritikas, uzņemot visu ar lielu ticību. Vispār sakot, sievietes maz interesējas par abstraktām lietām, tāpēc arī maz tādu studentu, kas iet augstskolā interesēdamās par tīro atziņu kā tādu. Vīrietis interesējas vairāk par lietu, sieviete — par dzīvu cilvēku.

Sieviete vadās savā darbā vairāk no intuīcijas, tāpēc tā nemil analīzi. Abstrakta analīze tai izsauc žāvas. Mūs-laiku zinātne, kas vīrieša gara produkts, nevar pastāvēt bez analīzes t. i. zināmu lpašību izcelšanas, salīdzināšanas, apsvēršanas u. t. t. Zinātnes formulai jābūt gaišai, tai kā saulei jāiespīd un jāpagaismo problēmas tumšākie kaktiņi.

Sieviete izjūt diezgan asi zinātnes problēmas, bet zinātniski attēlot un izskaidrot tai nākas grūti. Tā prot labi audzināt bērnus, gatavot ēdienus, bet šās prasmes aprakstīšana tai nesokas.

Sieviete ir trūkst vajadzīgā egoisma kļūt radošai zinātnē. Ģeniāls zinātnieks nedrīkst upurēt savu „es“ un mērķus citam, bet sievietes galvenais mērķis ir sevis ziedošana bērnam, mīļam cilvēkam. Viņa ir mājas māte, vidutāja, tāpēc tā nespēj tā noslēgties un iznēsāt ģeniālās idejas.

Ja sievietes zinātniska neražīguma pamatos būtu neapdzīvātība, tad dāvanas varētu attīstīt, bet tās pamatos ir daudz svargāki motīvi, proti tas, kas ir sievietes lielais skaistums un dvēseles spēks, ko viņa sava dzimuma misijas labā nedrīkst zaudēt. „Kas būtu, ja mēs mātes vietā iegūtu grāmatu rakstītāju,“ izsaucas kāds vācu psihologs?

Kāda amerikāņu psihologa anketa liecina, ka no 420 māksliniecēm un 264 zinātniecēm ir apprecējusās 63%, bet bērni no tām ir bijuši tikai 23%. Bēdīgs fakts! Vai tas nenorāda, ka sieviete zinātniece un māksliniece iet pretm izmirstībai? No otras puses šis fakts pierāda arī to, ka radošs zinātnisks un mākslas darbs prasa visu cilvēku. Te nevar skaldīties, bet jāatdodas visam. No vīrieša šis darbs neprasa tādas upurus, tāpēc tas arī ir radošāks šais nozarēs.

Jūtu cilvēks interesējas vairāk par mākslu, reliģiju un politiku. Angļu filozofs Dž. st. Mills saka, ka sieviete varētu būt labs politiķis, jo viņai ir smalka nojauta un cilvēka saprašanas un pazišanas spēja.

Vispārī atziņš, ka sieviete ir dzimusi māksliniece un dzejniece. Dzeja un mākslā viņai nav mazākas spējas kā vīrietim, bet gan citas intereses. Tā piem., romānā sieviete ir tikpat spējīga kā vīrietis.

Darba laukos, kas atbilst sievietes interesei un ipatnējām gara spējām, sievietes darbs nav šaurāks par vīrieša darbu. Tas sievietei jāievēro izvēloties arodu, tai nav jādenas akli pakal vīriešam, nav jālauzās arodu nozarēs, kas kropļo viņas miesu vai garu. No tā cieš rāse.

Sievietes intereses degpunktā ir ģimenes un mīlestības dzīve. Jaunavas, kas tagadējos dzīves apstākļos spiestas gatavoties arodam, pārdzīvo lielu iekšēju plaisu. To priekšā divi mērķi. Pirmais mērķis, sirdī tuva mīlestības dzīve, otrs — arods, kas lielāko daļu ir nežēlīgi sauss un tādej reti spēš aplaimot sievieti. Abi mērķi grūti savienojami un tāpēc tie slēpj sevī dziļu tragēdiju. Lai iedomājamies ciešanas, ko pārdzīvo māte, kas spiesta lielāko daļu laika

vai spēkus ziedot arodam un pamest bērņus bez uzraudzības. Vai tā nav kultūras dzīves ačgārnība, ka mātēm jāsmok fabrikās vai citā arodā un bērņi jāaudzina sabiedrībai? Tāpēc ista feminisma pārstāves ceļ prastbu par mātes audzinātājas darba atalgojumu no valsts puses, jo viņas darbs nav zemāk vērtējams par citu valsts darbu. Šās prasības ievērošana atvieglos sievietes grūto stāvokli.

Ievērojot visu sacīto sievietei nav jācenšas atdarināt vīrieti, bet jāpūlas attīstīt pašai savu īpatnību. Tai jācenšas izkopt arodi un darba nozares, kas atbilst viņas interesei un būtiskām gara spējām. Viņai jāattīstās virzienā uz rases uzlabošanu, ne kropļošanu.

Modernā dzīve rāda, ka inteliģenta sieviete vienā otrā gadījumā izvēršas par drasētāju. Tā pūlas ar varu ielausties arī tais arodos, kas nav piemēroti viņas spēkiem, kā piem., lielākā daļa tehnisko arodu. Gatavojoties šam darbam, sievietei jāpārvar lielas grūtības, tai jārada jaunas dispozīcijas, kas prasa lielu enerģijas patēriņu. Ja tas būtu vajadzīgs, tad nebūtu jābaidās no grūtībām. Šī vajadzība apšaubāma. Vai patiešām sām sievietēm šķiet, ka viņas ar saviem atklājumiem tehnikas laukā, kurā vīrietim tik apbrīnojami panākumi, aplaimos pasauli?

No visām pusēm jau paceļas balsis, ka straujā tehnikas attīstība sāk nomākt cilvēka dzīvo dvēseli. Tādēļ sievietei, kas ir dvēselīgāka par vīrieti, nav jāskrien līdz šim laikmeta garam, bet jārada šai vienpusībai veselīgs pretspēks. Ne aklī atdarināt vīrieša kultūru, bet radīt īpatnēju savam garam piemērotu kultūru, ir izglītotās sievietes uzdevums.

Kāds vārds par mūsu studentu organizācijām. Kaut arī mēs neko nevaram iebilst pret studējošas sievietes cenšanos apvienoties un organizēties, mums tomēr ir jāpārmet tas, ka šās organizācijas pārāk dzenas pēc vīriešu organizāciju iekārtas un sadzīves prasībām. Cik maz viņas vēl izpaužas savu īpatnību. Tā piem. studentes korporāntes nav varējušas neko labāku atrast sava ārējā veida izteikšanai, kā krāsu lentes pārkrāšanu pāri plecām. Vīriešu korporācijām krāsu lenta ir veco tradīciju emblema. Kādas tradīcijas

tad slēpjas aiz sievietes korporāciju krāsām?

Vai nebūtu labāki bijis, ja šis nacionāli noskaņotās jaunavas būtu padomājušas par nacionālu tērpu? Stilizējot piem. veco māmiņu villaini, ko tās ar tādu daļuma izmaiņu darinājušas un tik rūpīgi glabājušas, varēja celt cienā sievietes tikumus. Vai latvju studente sieviete nevarētu sev teikt: „Ar tikumu, ko kopušas manas mātes, es lepošos, arī man būs goda un darba tērps. Vecmāmiņu paraugā darināta villaine mani rotās kā studentīti, filistri goda dienās. Tā sildīs mani arī pēdējā mūža gaitā.” Vai tas nebūtu skaistāk, nacionālāk un sievišķīgāk?

Vairāk pašatziņas, savu domu un īpatnības.

Jo augstāka kultūra, jo lielāka diferenciācija, tas sievietei jāievēro, ja viņa pati grib veidot savu kultūru, teikt savu vārdu cilvēces garīgās kultūras attīstībā. Asist. M. Liepiņa.

Latvju studentu loma sabiedriskā darbā.

Latvju studentu lomu sabiedriskā darbā tagad mēdz vērtēt divējādi:

1) Sabiedrības spriedums visbiežāk skan tā: Tagadējie studenti ir pasīvi kultūrālā un sabiedriskā darbā. Tie vai nu nodevušies tikai šaurām zinātniskām studijām, vai „baida zaļo jaunību”.

2) Paši studējošie spriež: Mūsu loma sabiedriskā darbā ir izspēlēta jau pag. g. s. pēdējos gadu desmitos un tagad tai vairs nav vietas uz kultūrālā un sabiedriskā darba skatuves. Viņai radušies pārāk daudzi spējīgi konkurenti. (Sk. kom. J. Apiņa rakstu pag. „Stud.” numurā). Šādi slēdzieni, pēc manas pārliecības, ir vienpusīgi un pat aplami. Tikai vispusīga apstākļu nepazīšana un negriba saprast un redzēt latvju studentu patiesos uzdevumus un centienus var vest pie šādiem spriedumiem. Nav noslēpums, ka daudzārt arī tie ir tikai aizspriedumi.

— Latvju students ir pirmā kārtā darba darītājs. Tā viņa sejas raksturīgākā līnija. Ja viņš tāds vēl visumā nav kļuvis, tad par tādu tam jāklūst. Tikai tad mēs varēsim runāt

par latvju studenta īsto tipu. — Darba vērtības un nepieciešamības atziņai jābūt viņas dzīves pirmam un augstākam bauslim. To prasa mūsu tautas kultūrālā un saimnieciskā nākotne. No tā iziet viņa attiecības pret zinātņi un sabiedrību. Kas to ignorē, tas nav latvju studenta vārda cienīgs. Tas nes sevī krievisko, vācisko, vai abus kopā — tikai ne tīri latvisko.

Un izejot no šī nosacījuma, mums netrūks fakts, lai teiktu, ka latvju studentos aizvien vairāk aust darba vērtības atziņa. Tāpat arī viņas reālizācija, un tieši sabiedriskā darbā. — Katrs, kas ieskatījies dziļāk latvju kultūrālās un sabiedriskās dzīves veidotāju pulkā, kas pats stāvējis tiem tuvāk, zinās, ka ne mazums tur rosīgo locekļu ir studējošie. Daudzārt šīs personas paliek svešas kā studenti sabiedrībai, jo viņi neuzstājas „pilnā formā”, kā tie, kas ormaņiem blakus uz bukās vai zirgu mugurām sēž, braukājot pa Rīgas ielām. Tāpēc arī sabiedrība neredz un nezina to patieso skaitu. Protams, šajā pulkā nav daudz spilgtu personu, kuŗu darbības lauks būtu pārāk plašs. Visbiežāk tas aprobežojas ar vienu vai pāris kultūrālām biedrībām. Tomēr arī tie viņi ir kultūrdarba čakli virzītāji, ja ne plašumā, tomēr dziļumā. Tā arī viņu vārdi nav dzirdami visās Latvijas malās.

Nav noliedzams, ka tie studējošie, kas aktīvi piedalās kultūrālā sabiedriskā darbā ir maz, attiecībā pret lielo studentu skaitu. Tāpēc, varbūt, arī bieži pārmēti. Tomēr ir pareizi, un nedrīkstam aizmirst, ka tagadējam studentam augstskolas darbs prasa vairāk laika un enerģijas nekā agrāk. Tāpat ne katram ir interese, ne katrs jūt kā savu pienākumu strādāt arī tautas garīgās dzīves laukā. Smaga un kavējoša ir neapšaubāmi materiālā nasta, kas spiež daudzus studējošos. Varam ticēt, ka daudzi no studējošiem bez kavēšanās slātos kultūrālās un sabiedriskās dzīves veidotāju rindās un būtu aktīvāki, ja valsts un sabiedrība vairāk censtos, tieši vai netieši, uzlabot studentu materiālo stāvokli, pēc viņu patiesām spējam un vajadzības.

Pie visa tā vēl pievienojas tā rak-

sturīgā parādība, ka zināma virziena studējošie (kuŗi ir lielākā vairumā), ar organizāciju veidu, parašam un izturēšanās — vairāk tiecas tālāk no vienkāršās tautas un ignorē vai „skatās no augšienes” uz kultūrālu darbu tautas plašākās masās. — Arī to faktu nedrīkstam piemirst, ka tagadējie studenti sabiedriskā darbā vairāk diferencējusies, sadalījusies dažādos sabiedriskās dzīves nogrupējumos un izpausmes veidos. Labi tas vai ļauni, to pagaidām atstāsim.

Bet vai mēs varam runāt, ka latvju studentu loma kultūrālā vai sabiedriskā darbā ir mazinājusies? Kā viņiem nav vietas vairs šajā laukā? — Mēģināsim to noskaidrot, un tieši attiecībā uz provinci, laukiem.

Tagadējais kultūrāli sabiedriskais darba lauks prasa daudz vairāk spēju, daudz vairāk darba nekā pirms dažiem gadu desmitiem. Politiskā un saimnieciskā patstāvība uzlikusi arī te jaunus un svarīgus pienākumus, devusi jaunas iespējamības. Tāpēc arī studējošie vairs nevar būt vienīgi viņa labākie apsaimniekotāji. Ja tagad mums ir lielāks skaits ārpuskolas organizāciju, kuŗas ar saviem darbiniekiem veic šo darbu, tad tas ir tikai apsveicami. Tāda ir nepieciešamība. Nenoliegsim, ka daudz labu un vērtīgu darbu jau sniegts te, bet laba daļa arī tikai sākumā vai gaida darītāju. — To zinās un sapratis katrs, kas vērtīgi sekojis mūsu tautas kultūrālai rosmei. — Tos sekmēt ir katra izglītota pilsoņa pienākums. Būtu netaisni teikt, ka šis darbs jāveic tikai ārpuskolas izglītības iestādēm, citiem tur nav daļas. Neviena persona vai iestāde nav izredzēta, nevienam nav monopolīstību uz to. Visu un katra pienākums ir, pēc savām spējam, būt kultūrdarba labākam sekmētājiem. Visvairāk domāju, šis pienākums gulstas uz studējošiem. Bet tā ir ļauna pazīme, ja akadēmiskā jaunatne sāk runāt par konkurenci šajā darbā, ja ar to nedomā politisko pusi, studējošo uzdevums taču būtu ienest te veselīgāku garu, izskaust katru tamlidzīgu parādību, lai mēs reiz varētu runāt vismaz par kultūrdarba vienotu pilsonību. — Vai tāpēc, ka studējošiem tagad vairs nav iespējams spēlēt pirmo vijoli kultūrāli sabiedriskā darba

El. Krāza.

Mana dvēsele.

Tu vienkārša man dvēsele esi,
Nekā nav tevī lieka, mākslota, —
Tu sevi tikai ilgas, sapņus nesi
No kādreiz bijušā un dzīvotā.

Un kad par nākamību sapņoju es
klusī,
Tad tevī ieskanas dažs akords skumjī
— žēls:

Vai sirds jau darbā nebūs pagurusi
Un vai es arī nebūšu tik — tēls?

Bet tagad man vēl diezgan drosmes,
spara,
Vēl manai dzīves dienai tikai rīts,
Vēl dvēsele ilgojas pēc zaļa pavasara,
Kur cerēt, ilgsmoties un gavilēt var līdz.

Edvarts Tātērs.

Dzīves ritmā.

Man vēlie vakari un agrie rīti,
Kad sirds vēl dzidra ir kā rasa kokā —
Aizvienam mīļi ir un ilgās tīti
Un darba nebistas tad mana roka.

Ik ritu traucos es, ka atraisīti
Steidz kuģi krastu sniegt, kur saule
spīgo,

Bet vakaros kā neredzami mīti —
Ap mani sanēdamas dziesmas ligo.

Tā dzīvē ieaijāts ar viņas ritmu,
Es tumšā vakarā jau ritu redzu
Un dienai cauri es, kā saule ritu —
Pa ceļam mīlu citiem sirdi dedzu.

Pielietātā elegance.

(Eleganciasma esejs 5.)

Attiecībā ar citiem mēs bieži pielietājam eleganci takta sajūtas veidā. Takts ir tā zemapziņas taktika, kuŗa bazējas uz atziņas: „Nedari nevienam pāri ne citu dēļ, bet sevis pēc!” Mēs „uzvedamies” sabiedrībā pēc zināmiem likumiem („labā toņa”) ne tadēļ, ka nevar uzvesties citādi, bet tikai tāpēc, ka esam šos likumus atzinuši par sēv vispiemērotākiem. Mēs „uzvedamies” ne tadēļ, ka citi to no mums prasa vai pat pati sabiedrība, bet tāpēc, ka „tā” uzvedoties mēs paši ar sēvīm

būsīm visapmierinātāki. Nav nekā tik neelegants, kā skopums. . . Jā tu gribi taupīt naudu, tad neizrādi to, jo te, kas netaupa to iztulkos kā skopumu. Teikt: „man vienāla ko šie domā!” ir viegli, bet tev pašam būs nepatīkami apzināties, ka par tevi tā domā. Eleganci un taktu naudas lietās ir visgrūtāki iemācīties. Naudai jānāk un jāiet nemanīti. Blaut viesmīlei: „rēķinu” un pie tam nesarkt būs neelegants žests. Elegantie vienmēr drusku kaunas tad, kad viņiem jāmaksā. Pie tam ne tik daudz sevis dēļ, kā tā cilvēka dēļ, kam jāpieņem maksa. Elegantais cilvēks labi zinās naudas vērtību, bet to neizrādis visiem, jo varbūt citiem šī summa ir miljonu vērts un citiem santima. Elegantais vispirms nogaidīs citu spriedumus par lietām un faktiem. Ne tadēļ, ka viņam nebūtu jau sava sprieduma, bet tikai aiz bažām, ka varbūt citam būs neērti izteikt savu spriedumu, ja kāds jau izteicies. Elegantais saņem pirktu kā dāvanu un maksā itkā slepeni, jo tā arī viņam liekās kā dāvana par skaisto pretvērtību.

Elegants ir tāds sports, kuŗā cilvēka ķermeņa locekļi risinājas viegli un nepiespiesti. Sportam jābūt rotaļai un nevis darbam. Tadēļ ir arī eleganti: teniss, ping-pong, golfs, voleibols, jāšana, slidskriešana, slēpošana, bet neeleganti: laušanās, bokss, fut-bols, katra smagatletika.

Elegantais cilvēks nekad nedzīvo pāri saviem līdzekļiem. Ienākumi un izdevumi, darbs un brīvvala ir harmoniski noskaņoti elegantu mājās. Elegantais darba veids ir tas, kas tuvojas sportam. Elegantais cilvēks nododas tiktāju darbam, ka vairs nesajūt tā piespiedu raksturu. Interese ir elegantā darba ritma pirmais bauslis. Brīvvala ir darba dabiskais pavadoņš. Arī atpūtā elegantais jūtas nepiespiesti. Viņš tikpat maz garlaikosies kantori un druvā, kā arī pastaigājoties un nekā nedarot. Iemesls tam: elegantie vien-

mēr domā. Nekad nav truluma viņa seļā, nedz arī ķermenī, jo harmonija darba izvēlē un darba tempā garantē nenotrulināšanos. Nogurumu elegantie cenšas neizrādīt, jo tad pašam būs nepatīkami, kad citi manis savu pārākumu šinī ziņā. Elegantam cilvēkam priekš visa ir savs laiks. Viņš neapkausies ar darbiem un draugiem, kuŗus viņš nevar apmierināt pilnīgi. Atstāt darbu pusdarti: būtu nepatīkami pašam vēlāk; tadēļ labāk to nemaz neiesākt. Sarunās elegance prasa pilnīgu koncentrāciju ar vis-à-vis. Elegantie klausās arī uz to, ko paši runā. Viņi neizlieto „šo dārgo laiku” citam nolūkam tadēļ, ka baidās, ka nezinās vairs to, ko ir paši runājuši. Elegantais ir drusku fatalists, jo viņš nedzenas pakaj „izčibējušiem” faktiem. Eleganti aprēķināt nozīmē būt reālam, sevi nepievilt ar nepiepildāmām iluzijām. Apziņa par neizdošanos neattura eleganto no rīcības, bet brīdina viņu. Elegance prasa no cilvēka ļoti daudz. Pašnāvību elegance neatzīst, jo tā būtu mazdūšība.

Elegance izpaužas visos arodos un amatos: vienkāršībā, nepiespiestībā, skaidrībā. Bet aiz skaidrības nedrīkst slēpties garīgais tukšums, toties iespējamību un tājāk- atrisinājumu neskaitāms daudzums. Vienkāršība ir tikai tad eleganta, ja viņas pamatos ir piedzīvojumu atziņa par vienkāršības visvarenību. Vienkāršība nedrīkst izteikt formu nabadzību vai pat to trūkumu. Neprāts un pārgalvība ir eleganti tikai gadījumā, ja patiesi visi izjūt pilnīgu patreizēju atteikšanos no prāta. Jo pārgalvība ar aprēķinu ir līdzīga stīvumam karnevālā. Vientīgi nepiespiesta pārgalvība var būt eleganta. Dailgars (esprit, Schöngest) atšķiras no prāta ar savu nepiespiesto vieglumu (nav teikts kā lēsummēm), prātojumam smaguma trūkumu, elasticitāti. Eleganti ir izteikt patiesību, ka tā liekas kā meli. Pamēģiniet vai tas ir viegli!? Elegance aizliedz

atklāti uzticēties, jo elegantie labprātāk ļauj sevi drusku „piešmakt”, nekā atzīties neuzticēšanā. Toties viņi drusku liks pretiniekam manīt, ka atteicas no nodoma izteikt savas šaubas un savu neuzticību.

Attiecībā pret cilvēkiem pielietotā elegance ir taks, attiecībā pret lietām — labā, gaišā. Viselegantākais dārgmetāls ir platīna, jo viņa līdzinājas niķelim. Harmonija ap sevi ir elegantam tāda pati nepieciešamība kā harmonija sevi. Mahagoni grāmatu skapis nekrāsotā bērzu mēbeļu istabas iekārtā ir lielākā neelegance, nekā Korņilova porcelāna bļodiņa lauku mājā uz plauktīņa. Stils lai valda ap tevi, kāds nav no svara, bet kautkāds vismaz un neviens cits tam blakus! Elegantie bez šaubām ir uzticami. Labāk klusēt, nekā slikti runāt. Elegantie neizpauž ne tikai svešus noslēpumus, bet galvenā m kārtām savus pašus.

Ja elegance ir tikai „oksidēta kultūra” viņa pazūd tiklīdz cilvēku pārņem kaisles: ienāids, mīla, iecietība top eleganta, tiklīdz viņa ir sirdslieta un ne tikai ārējs žests. Katra kaisle top smieklīga, ja viņa tiek publiski izteikta. Arī neelegantie jūtas bieži neērti, kad mīlestība jāizteic atklāti.

Elegance ir miers un aukstasinība ir drošsirdības elegance.

Elegantais cilvēks nav stūrmanis. Jūs sajūtsiet visspēcīgāki eleganci, ja sastapsit neglītu seļā cilvēku, kas uz reizi liekas simpatisks. Arējais skaistums un smailais augums nav elegances rekvizīti, bet tikai patīkami apsveicamie papildinājumi. Elegantie paklausa priekšniecībai, lai sev nebojātu labo gara stāvokli. Elegance nav savienojama ar histeriju un nervozitāti, toties ar reāģibilitāti. Tamdēļ arī mūsu laikos elegance tik reti sastopama un tik augsti tiek cienīta.

Elegantais nekad nezaudē aukstasinību. Viņš uz tveķ faktus reāli, negaida par

orķestri, būtu jāatteicās no katras līdzdalības? Cerēsim, ka nebūs daudz, kas to apstiprinās.

Daudzos Latvijas novados, kā Kurzēmē, tā Latgalē, tā Vidzemē vēl valda stipri gara tumsa. Fakti par to liecina. Man zināmi vairāki lielāki novadi, kur nav ne vienas kultūras biedrības, pat pilnas pamatskolas. Un daudzos pagastos, ja tādi ir, tad viņas nikuļo, un maldās pa ceļiem, kas neved uz augstākās pakāpes. Taisni te studējošiem ir svētīgs darba lauks. Būt idejiskiem ierosinātājiem, būt ceļa rādītājiem. Mums nevajaga pašreiz tik daudz tautas vadoņu, kā nopietnu un čaklu kultūrdarba darītāju un sekmētāju, kultūralo pasākumu, atsevišķo biedrību idejiskie vadoņi savas dzimtenes novadā. — Arī tautas vadoņi taču aug un veidojas rosigā un nopietnā darbā. — Taisni te pašas ārpuskolas organizācijas var mazāk ko darīt. Šajā nozīmē studējošiem jābūt viņu labākiem palīgiem, cik tālu tas stāv viņu spēkos. Šim darbam jāiziet no pašiem studējošiem, atsevišķām personām, nevis jārada kāda lieka organizācija, kas bieži aizmirst savus tiešos uzdevumus.

Daudzi teiks, ka stud. jaunatne, kuŗa atrodas visbiežāk ārpus sava pagasta robežām, nespēj šo darbu veikt. Labi! Bet izlietojot arī vasaras un svētku brīvlaiku var daudz ko darīt. Esot pastāvīgos sakaros, kaut tikai korespondējot, var daudz ierosināto sniegt biedrību darbiniekiem. Ierosmes un pamudinājuma viņiem visbiežāk trūkst. Arī personīgi esmu dzirdējis no lauku kultūrdarbiniekiem izsakām vēlēšanos par tuvāku sadarbību ar studējošiem. Neapšaubāmi, ka ir Latvijas novadi, kur kultūralais līmenis sasniedzis vēlamā augstumu. Bet tie tikai daži. Mūsu nākotnes labklājība atkarājas no visas tautas izglītības pakāpes. — Studējošie, pazīdami labāki savas apkārtnes iedzīvotāju psiholoģiju un apstākļus, var daudz svētīga padarīt ar saviem nopietniem un vērtīgiem priekšlasījumiem. Vairumam arī spēju netrūkst šajā lietā. Ja students var pietiekoši labi nolasīt savus darbus izglītotas auditorijas priekšā (semināros), tad tik pat labi viņš spēs to izdarīt kādā lauku biedrībā. Speciāllektori bieži izrādās gan spējīgāki, bet ne derīgākie.

Mūsu tautas izglītības līmenis gan ir cēlies, bet vēl bieži vērojams, ka nav skaidra zinātnes vērtība un viņas praktiskā nozīme. Tagadējās studijas,

daudz un toties priecājas par sasniegto. Notikušā nelaimē neredz pasaules bojā eju, bet paredz visa novēršanos uz labu. Nekurn par nepatīkamībām, jo apzinās savas kļūdas vai arī savu bezspēcību faktū priekšā. Visu to spēj elegantais aukstasinības un kailās objektivitātes dēļ.

Bruno Spilva.

Pēdējais vēstījums.

(Akadēmiskais feļetons).

Godātie lasītāji un lasītājas, gribu jums pēdējo reizi par šo un to sacīt dažus vārdus.

Universitāte ir kā viens liels, liels ezers un studenti mazas bagermašīnas, kas rok kanālus, lai laistu ūdeni savās dzirnavās. Cits parok, parok un pamet, cits izrok divus un nemanī ne ar vienām, citam viss kārtībā, bet nav mājām. Tikai ezera līmenis stāv kā stāvējis un bagermašīnas rok un rok.

Ir pienācis tas laiks, kad mums jā-sāk domāt, ko mēs sacisim mājās pārbraucot un ko mums sacis atbraucot un parakstus skaitot. Jānoslauka grāmatām putekļi, jāizšķirsta lapas, jāizmet uz papīra un jāiebieksta galvā visādas gudrības. Eksamens ir kā jumts, kas vajadzīgs, gan lielai mājai, gan mazai būdēlei. Lapu pa lapai mēs naglojam uz atmiņu laktām, lai paglābtu sienas un iekšieni no jautājumu lietus. Lai cik labām naglām, lai cik sekmīgi vai ļoti sekmīgi mēs arī pie-saitam, tomēr nāc aizmirstības vējš un izplēš lielus caurumus neilgā pūtienā, bet tad jau ir cita celtne, cits jumts jā-sargā.

Vasara. Tas ir skaistākais ceļš zemes saules skrējienā, bet brīvlaiks ir

kas prasa speciālizēšanos un iedzīl-nāšanos, ir drošākā ķīla, ka vismaz vecākā kursa studenti katrs savā no-zarē var, ja viņi grib, izklaidēt tos maldus un aizspriedumus, kas valda tautas plašākās aprindās. Un tas ir nepieciešami. Studējošie, kas zinātnes ieguvumus saņem tirā, objektīvā veidā, prātis tos vislabāki tadā pašā garā sniegt tālāk, bez kāda subjektivisma vai politikas piejaukuma. Viņiem ar savu darbību jāpadara nekaitīgi tie „zinātnes populārizētāji“, kas to pa-sniedz viltotā veidā. Akadēmiskajai jaunatnei vajadzētu būt vienotājai zinātnes patiesību un visplašākās sabiedrības starpā.

Šī sabiedriskā darba funkcija nav jāsaprot pārāk šauri, piem., tikai priekšlasījumu veidā. Ar savu ikdienas darbu (piem. vecāku saimniecībās), izturēšanos un rīcību sabiedrībā vis-pār, var daudz ko darīt šajā ziņā.

Savelkot visu kopā, jā-saka, ka lai gan studentiem nepiekrīt pašreiz gal-venā loma kultūrali sabiedriskā darbā, tomēr viņi ir līdztiestīgi pilsoņi šajā ziņā. Runāt par konkurenci vai „no-stumšanu pie malas“ ir nevietā. Stu-dentu pienākums — ar savu ārpus-augstskolas darbību, šī varda plašākā nozīmē, sekmēt mūsu tautas kultūralāku attīstību, ciktāl tas stāv viņu spēkos. Darba te vēl daudz. Mums jāveic vēl Valdemāra darbs, tikai mūsu laikmeta izpratnē! K. Ziverts.

Studentu padome.

St. Pad. IV. sēde.

L. O. Stud. padomes 21. martā sēdi atklāj pr-jis J. Raiška plkst. 17.30 Uz progresistu frakcijas priekšlikumu par otro dienas kārtības punktu pieņem St. P. locekļa Rapoporta lietu. Ar dažiem pārļobojumiem pieņem protokolu. Progresīvo st. frakcijas prasību atcelt lēmumu par Rapoportu izslēgšanu motivē kom. Spilners un mēģina pierādīt, ka Rapoportu izteiciens par „pipku valsti“ neesot tā domāts, kā tas no citām frakcijām uztverts. Lūdz dot vārdu pašam Rapoportam. St. padome to ievēro. Rapoportu tomēr arī šinī savā paskaidrojumā izteicienu par „pipku valsti“ atpakaļ neņem. Kad pārējās frakcijas izsaka neapmierinājumu ar šādu paskaidrojumu, progresīvu fr. prasa vēl reiz vārdu Rapoportam. Šādu „likumošanu“ pārējās frakcijas noraida. Noraida arī progr. priekšlikumu atcelt lēmumu par Rapo-

rozes gar šā ceļa malām. Un tu jūties kā nezin kur skriet un kur stāvēt, kad smiet un kad spert. Pazudušas ir laboratoriju saites un lekciju pīnekļi, ja, pat komangi ar saviem paragrafiem, vaits nemaisās galvā. Brīvlaiks ir kā liela gala stacija, kur izkrauj pagiras, negulētās naktis un liekās gudrības, bet ielādē spēku un spirtumu veselam gadam. Brīvlaiks ir maksimālā laimes un miera ieleja starp diviem maksimālo mocību kalniem studiju līknē. Viņš drīz būs, bet vēl nav.

Mums piesūtīta ir maza grāmatīņa par mums un mūsu uzdevumiem un daudz jaunu vārdu ir viņā par balto jeb dzidro, ulmanīti jeb šnabulīti. Tas ir grēka sākums un pats grēks, tas ir noziegums un sods, netikums un lāsts. Tas ir krokodils, kam upurē, tā ir slimība, kuru neārstē un kauns no kā nekaunas. Tas ir studentu zīmogs.

Viens par „visiem“ reiz izrunājās Studentu Padomē un visi par vienu un gaida mājās paejam piecas sēdes. Cik viegli ir runāt, cik jauki ir vārdi un cik mierīgi ir nestrādāt „attaisnojošu“ iemeslu dēļ. Vai vainīgiem nākošās vēlēšanās.

Pašā pēdējā brīdī Studentu Padome ir izdarījusi vērtīgu darbu un nodibinājusi Kultūras Biroju. Tas būs tā, ka suns ļaus miltīgi kaķim sev pieglau-sties, bet kaķis piemiegs acis un smai-dīs, kad pele ar astes galiņu tam ku-tinās degunu un viņa garās ūsas. Un visi kopā tie ies pa visu zemi un slud-nās saticības garu, zinātnes gaismu un visi mēs būsim tie mācekļi.

Sveiki tad nu palieci cieniņas lasītājas un lasītāji. Savu pateicību vai lāstus par manu ziemas darbu varat uzrakstīt uz „Studenta“ pasta tekoša rēķina blankām atzīmju daļā.

Klibjānis.

Studējošās jaunatnes ievēribai.

Nupat iznāca tagadnes ievērojamākā psihologa E. Sprangera grāmata

Jaunatnes psiholoģija.

kas plaši noskaidro tagadnes tagadējās kultūras cilvēces attīstības jautājumus. Tā nepieciešama katram studentam, kas grib dziļāk izprast sevi un savu apkārtni.

Saturs: Jaunības psiholoģijas raksturojuma mēģinājums. Jauniešu fantāzijas dzīve un fantāzijas darbība. Jauniešu erotika. Jauniešu seksuālās dzīves psiholoģija. Erotikas un seksualitātes sakarība. Jauniešu ieaugšana sabiedrībā. Jauniešu tikumiskā attīstība. Jauniešu tiesiskā apziņa. Jaunieši un politika. Jaunieši un arods. Zināšanas un pasaules uzskats jauniešu dzīvē. Jauniešu reliģiozitātes attīstība. Jauniešu dzīves izjūtas tipi.

Grāmata maksā Ls 5.50

un tā dabūjama valūmā manās grāmatu pār-dotavās Rīgā, Marijas ielā 2, pie dzelz. stac. Rīgā 1., un Kurmaņova ielā 18.

A. Jessens.

porta izslēgšanu. Pēc gaŗas, saraustī-tas k. Spilnera atvadišanās runas progr. fr. atstāj sēdi; ar viņiem solidarizējas progr. žids Efross.

Prezidijs ziņo par dienas kom. riko-jamo five o'clock 14. apr. pabalstu šachistiem braucienam uz Tartu, grā-matu nedēļai ziedotām grāmatām u. c.

Kom. E. Rempē ziņo par CIE cen-trālbiroja sēdēm. Pie St. P. budžeta trešā lasījuma konkordiju fr. nāk ar dažādiem priekšlikumiem par atsevišķu posteņu samazināšanu grāmatnīcas un virtuves budžetā. Vienotņu fr. priekš-stāvis Nusbergs tos apzīmē par ielā-piņiem; kur pārorganizējama pati si-stēma, tur nekā nevar dot atsevišķu posteņu stripošana bez kāda plāna. Budžetu trešā lasījumā pieņem bez grozījumiem.

Sēdi slēdz plkst. 22.30.

St. P. V sēde.

L. O. Stud. padomes 29. apr. sēdi atklāj pr-jis J. Raiška plkst. 17.20. No St. P. izstājies novadnieku fr. priekš-stāvis K. Andžāns, viņa vietā nāk A. Birznieks.

Prezidijs ziņo par Universitātes piešķirtiem Ls 1500 fiziskās audzināšanas direktora algošanai u. c. Bez debatēm pieņem 1928. g. Stud. Pad. darbības pārskatu un revīzijas komisijas ziņojumu.

Uz vienotņu frakcijas ierosinājumu nolemj noorganizēt statistisko biroju, kuŗa vajadzībām atvēl Ls 500.

Nolemj Ls 70.000 pārvest no Lat-vijas Bankas uz Vidzemes Savst. Kredītbiedrību un Diskontbanku, kur aug-stāks procents. Pašvaldības komi-sija ierosinājusi ievest akadēmisko nozīmi L. Universitāti beigušiem.

Šis St. padomes isāko un lietišķāko sēdi slēdz plkst. 18.10. Z.

Māksla.

„Dziesmuvaras“ 27. aprīļa IV. dziesmu vakars.

Ja aukstais pavasaris neatļauj dzie-dāt putniem, tad dzied arī paši cilvēki. Tiešām ne vienu pavasari sirmā Rīgā nav dzirdējusi dažu nedēļu laikā tik daudz un dažādu koŗu. Dzied čechu, dzied Reitera, dzied arī universitātes „Dziesmuvara“.

Koris tiešām labi disciplinēts, vien-gabalains un spējīgs no visklusākā piano dot spēcīgu fortissimo. Bet kā jau pārgalvīgā jaunībā — spēkam priekš-ropa, tā arī koris var lepoties ar spī-doši intellīgentu spēka apziņu, bet mierīgu sirsniņu iegūs, tiklīdz straujums rimsies.

Bet koŗa vadonis pats Abele, kuŗa nopelni koŗa attīstībā lieli un vērtīgi, Abele nepūlējās detalizēt katru frāzi, bet veidot dziesmu tā, lai viņa vien-gabalaina saskaņojumā un idejā ie-spiestos klausītāju sirdis. Dziesmu reljefi taisni tik dziļi, cik nepieciešams lai sacerējums patiktu satura pēc, tā tad smalkjūtīgs, izjūsts izpildījums. Tas liels ieguvums, kamdēļ vienlīdz skaidri varēja saprast un izjust, kā „ultra moderns“, tā „vienkāršos“ skaņdarbus. Programmā bija arī dziesmas, kuŗas pirmo reizi dzirdējām, skaistākās: Abeles „Es meitiņa“, „Vai būs laime“ arī lietuvja Gruodis „Meitiņa mana“, u. c. Abeles „Es meitiņa“ solo koŗa pavad. grūta tieši korim intonā-cijas ziņā. „Vai būs laime“ arī solo koŗa pavad. Dramatiska saturā, ļoti oriģināla un grūta. „Sēj brālīti kaņ-pītes“ imponēja ar akustiski interesan-

to balsu saskaņojumu. Minētās dzie-smas arī atkāŗtoja. Zāliša „Tev šie laiki“ grūta, jo prasa no koŗa ļoti drošas balsis un skaidru intonāciju, kuŗas „Dziesmu-varai“ netrūkst. Mūzika — smaga, gausa, lēna — kas kā kaps ar klusiem vaidiem tīls. — A. Kalniņa svešumā radītais „Lāčplēša kaps“ — sirdi ne-silda, jo šis meloss nav bijušais brīvi plūstošais, sirsniņas pilnais, bet gan smaga mākslota dziesma. Graubiņa dziesmas neizcēlās visā daiļumā. Ļoti skaistas kā saturā, tā izpildījumā Saara „Dziesmu sācēja“ un Gruodis „Meitiņa mana“. Abas atjautīga humora, sen-laicīga spoŗuma un diŗenuma pilnas. Melngaiļa „Saki jel saulīte“ bij ļoti izteiksmīgi un karakteristīgi uztverta, sevišķi spīdošu efektu koris sasniedza ar briljanto „Kungi brauca Vāczemei“ noslēgumu. Arī E. Dārziņa „Senatne“ bij īpatnēji uztverta, un jāatzīst, ka skaidri, skanīgi, „non legato“ nodzie-dātais ievads, ar grandiozo kāpinā-jumu vidusdaļā, patika. Daudzas dziesmas bij jāatkāŗto.

Soliste I. Kalniņa dziedāja sirsniņģi. Kā Kalniņai tā arī cientiņamajam va-donim pasniedza puķes, bet koŗis at-vadījās, nodziedot „Gaudeamus.“

„Dziesmuvara“ tiešām „vienoja dzie-smā — šai cēļajā varā“ apmeklētāju pilno zāli, krietni applaudējot ir dziesmu rakstītājiem, ir izpildītājiem par jauko dziesmu vakaru. Ed. Grinvalds stud. arch.

Akadēmiskā dzīve ārzemēs.

Ungāŗu studenti un C. I. E. XI. kongress.

Sakarā ar C. I. E. kongresu Buda-pešā, šī gada augustā ungāŗu studentu nacionālā unija mums piesūtījusi savas organizēšanās vēstures pārskatu un isu informāciju par augusta kongresā paredzēto gaitu.

Priekš kaŗa ungāŗu studentu organi-zācijām nebija vispārvienojošas no-zīmes; sekojot individualistiskiem mēr-ķiem, tās pirmā vietā stādīja zinātni. Pēckaŗa materiālā un morāliskā krīze, komūnistu valdības atbaidošie pie-dzīvojumi liek jaunatnei pulcēties dzimstošā nacionālisma sajūsmā.

Sākumā nodibinātā studentu apvie-nībā Budapešā ietilpa vairākas sekci-jas (savstarpējās palīdzības, ceļojumu nodala, ārlietu birojs); nākamos gados tā centralizē savstarpējo palīdzību un labdarību atsevišķās universitātes pil-sētās. Tad šī pirmā nacionālā studentu apvienība saskaņā ar ungāŗiem pie-mītošām individualistiskām tieksmēm un ar magiāŗu tradīcijām tiek pārorga-nizēta 7 neatkarīgu uniju konfede-rācijā. Šim 7 unijām kopēji:

1. Padome.
2. Savstarpējās palīdzības sekcija.
3. Ārlietu birojs.

Padome izlemj nacionālos jautāju-mus; tā ir visu uniju vienojošais politiskais orgāns.

Nacionālā apvienība uzņemta par C. I. E. pilntiesīgu locekli 1924. g. Varšavas kongresā.

No 1924.—26. g. Ungāŗijai ir C. I. E. viceprezidijs. Ārlietu biroja delegāti piedalās visos C. I. E. kongresos. 1928. g. novembrī nacionālā apvienība izvēl 7 locekļu komisiju C. I. E. XI. kongresa organizēšanai. Kongress no-tīks Budapešā no 10.—24. augustam. Sēdes noturēs pirmās 8 dienās. Par dzīvokļiem būs gādāts. Oficiāliem delegātiem dalības nauda (ieskaitot dzīvokli un uzturu) aprēķināta uz 250 pengo (apm. 250 latu). Pārējiem dalībniekiem būs iespējams iekārtoties daudz lētāk. Pēc sēžu slēgšanas viesus iepazīstinās ar Ungāŗijas ievērojamā-kām vietām. Paredzētas 3 ekskursijas ar gala mērķiem: 1. Unzokovesd, pa-zīstamu ar tautisko mākslu, 2. Debrum — universitātes pilsētu un Hortobāgas pastu, 3. Balatonas ezers. Pie ezera tiks organizēta studentu nometne uz 10 dienām. Nometnes dalībnieki varēs piekopt visdaŗādākā veida sportu, bet galvenais te — pie šās komisijas izvirzīto jautājumu pārruna.

Pārlicībā, ka C. I. E. ideja ir vis-dabīgākais ceļš tautu tuvināšanai, ungāŗu studentu nacionālā apvienība aicina visu valstju studējošo jaunatni pulcēties kongresā. Budapešā jau gata-vojas viesu draudzīgai uzņemšanai.

O. R.

Lietuvas Universitāte.

Lietuvas studentu padome mums piesūtījusi rakstu par savu šī gada sastāvu. Vēlēšanas notikušas 1928. g. decembrī.

Piedalījušies 50% studējošo; vēlēšanu skaits salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem stipri mazinājies.

	1929. g. vietas	1928. g. vietas
1. Katoļu studentu apvienība	13	10
2. Nacionāli-demokr. apvienība „Vorpas“	4	3
3. Semītu apvienība „Simonas Dunkuritas“	2	—
4. Progresīvu apv. „Kultura“	1	1
5. Poļu studenti	3	2
6. Sociālisti individuālisti	1	1
7. Juristu un tautsaimnieku apvienība	—	1
8. Sociāldemokrātiskā biedr. „Laizdras“	2	1
9. Krievi	1	—
10. Korpor. „Neo-Lithuania“	8	7
11. Ebreji cionisti-sociālisti	4	3
12. Vācu apvienība „Arminia“	1	—

Studējošo skaitliskais sastāvs.

1929. g. sākumā Kauņas universitātes studējošo skaits 4002 (2786 studentu, 1080 studējošo).

Pēc fakultātēm tie grupējas sekoši:

Teoloģijas un filozofijas fakultāte	386
Evangeliski-teoloģiska	22
Humanistiska	810
Tiesību un valsts zinātņu	1311
Matēmatikas un dabas zin.	382
Medicīnas	685
Technikas	406

Sastāvs pēc tautībām.

Lietuvieši	68,5%
Ebreji	27,1%
Poļi	2,1%
Krievi	1%
Citas tautības	1,3%

Stud. Austrijas universitātes.

Attiecībā uz jautājumu par studiju turpināšanu vai papildināšanu Austrijas universitātes Latvijas studentu biedrība Austrijā mūs informē sekoši:

Vasaras semestris sākas 1. maijā un turpinās līdz 15-tam jūlijam. Katrā semestrī lasītie kursi tiek pilnīgi noslēgti. Lūgumi par uzņemšanu jāiesniedz līdz 25-tam aprīlim, pievienojot dzimšanas zīmi, gatavības apliecinājumu un pasēs norakstu vācu valodā. Universitātes apliecībai pie imatrikulācijas nav nozīmes; tādā kārtā iespējams vasaras semestrī studēt Austrijā neizstājoties no Latvijas universitātes. Ieteicams tomēr katrā atsevišķā gadījumā sarīkāt tiesības Latvijas studentu biedrību, kas labprāt sniegs vajadzīgos paskaidrojumus.

Dzīvoklim, uzturam, tekošiem izdevumiem Vīnē studentiem jābūt 130 — 150 latu mēnesī, neieskaitot tiešos studiju izdevumus.

Biedrības adrese: Wien I, Kūrtnering 3. Latvijas konsulatā.

S. E. L. L.

Igaņu studentu ārlietu birojs ziņo, ka līdzšinējais S. E. L. L. centrālbiroja vadītājs kom. E. Zūkenbergs atļūdzies no amata. Centrālbiroja vadīšana šimbrīžam uzticēta ārlietu biroju vadītājam kom. Lin. Zēmanei.

Aizdevu kase vecākā kursa studentiem.

Kā sevišķu palīdzības sniegšanas iestādi vecākā kursa studentiem „Deutsche Studentenschaft“ organizējusi aizdevu kasi, kuŗas nodaļas pastāv pie katras augstskolas. Aizņēmumu var dabūt katrs students 2—3 semestru priekš augstskolas beigšanas, kas var pierādīt, ka savā studiju laikā guvis zinātniskus panākumus un nevainojams kā cilvēks. Noteikumi sevišķi piemēroti studentu īpatnējam stāvoklim. Pie ļoti zemām procentēm aizdevumu var atmaksāt 10 gadu laikā. Cik šai aizdevu kasei liela nozīme, to liecina sekoši skaitļi: 5 gadu pastāvēšanas laikā aizdevumi izsniegti vairāk kā 17.000 studentiem un katru gadu izdots 1,8—2 milj. marķu varbūtēju zaudējumu segšanai; nodibināts drošības fonds, kas sastādās no labprātīgiem studentu ziedojumiem, sākot ar 1 marķu semestrī.

Katrs trūcīgs students, ievērojot augšā minētos noteikumus, var pieprasīt izniegt aizņēmumu, pie kam lūgumam jāpievieno apliecība par vecāku mantas stāvokli, mācības spēka apliecība par studiju sekmēm un galvojumu. E. M.

Doktoru disertācijas Vācijā.

Vācijā sastādīta ļoti interesanta statistika par doktoru darbiem Vācijas augstskolās sākot no 1885. g. līdz 1921. g. Šī laikā iesniegti 155.570 doktoru darbi; no tiem medicīnas fakultātē 62.313, filozofijas — 53.046, tieslietu — 34.799, tehniskās augstskolās (no 1913. g.) — 3.556, teoloģijas — 1.220. Jaunākā laikā (no 1924. g.) šie rādītāji kļūst 356 disertācijas veterinārmedicīniskās augstskolās, 151 lauksaimniecības, 22 kalnu akadēmijās un 6 mežkopības augstskolās. Iesākās ar 1.501 disertāciju gadā un sākot ar 1900. g. atzīmējams pastāvīgs disertāciju skaita pieaugums. Kara laikā tas samazinās, bet pēc kara laikā atkal stipri ceļas. 1922. g. sasniegt rekordus — 11.441 disertācijas gadā. Disertāciju skaits atsevišķās augstskolās svārstās, piem. Berlīnē 1924. g. sasniegta tik lielu skaitu kā 1.023, bet jau 1925. g. tā bija tikai septiņi. E. M.

Cik izmaksā studijas Amerikas augstskolās.

No vairāk kā 1000 Amerikas augstskolām un universitātem daudzas atrodas zem sabiedrības kontroles, bet ir arī tādas, kas uzskatāmas kā pilnīgi privātas iestādes. Pēdējās savukārt sadalās konfesionālās un nekofesionālās. Viszemākā studiju maksa ir valsts un pilsētas augstskolās; ārzemniekiem tā būtu caurmērā 140. dol. gadā, pie kam jāatzīmē, ka juristiem, mediķiem un zobārstiem studiju maksas iznāk augstāka nekā pārējo fakultāšu studentiem. Privātas augstskolās studiju maksa svārstās no 163 līdz 255 dol.; t. i. attiecībā uz nekofesionālām, visos pārējos gadījumos no 128—167 dol. Pats par sevi saprotams, ka dzīvoklis un uzturs nemaksā vienādi. Pie dažām augstskolām ierīkots internāts un kopēja studentu ēdienu galds, citur turpretī studenti lieto studentu namu, privātas panzijas, un viesnīcas. Caurmērā par uzturu un dzīvokli studējot kādā valsts augstskolā jābūt apm. 276 dol. Hinoisas štata studenti par istabu un uzturu nedēļā maksā caurmērā 7,12 dol. Daudz lētāka dzīve ir Savienoto Valstu dienvidu štatos. Daudzos gadījumos ir iespējams studiju laikā arī pelnīt, ar augstskolas pabalstu. Cik tālu ārzemnieki var rēķināties ar šādu pretimnākšanu, tas katrā konkrētā gadījumā iepriekš jāpārbauda. Izdevumi par grāmatām un rakstāmlietām sasniegt 20—25 dol. Labi Amerikas augstskolas dzīves pazīnēji aprēķina kopējo izdevumu summu, ar kādu jābūt katram studentam Amerikas augstskolās, uz 464 dol. studiju gadā, t. i. 9 mēnešiem. Šie nav ierēķināti dažādi blakusizdevumi par apģērbu, ceļojumiem, izpriecām, u. t. t. E. M.

Dienvidāfrikas studentu ceļojums uz Vāciju.

Agrākās, sistematiskās franču kultūras propagandas sekas pasaules karā bija ļoti nelabvēlīgas Vācijai un arī vēl šodien šis iespaids maz zudis. Tomēr asumam atsevišķu tautu starpā arvienu zūd, lēnām pieaug arī ārzemju studentu skaits, kas vācu augstskolās grib papildināt savas studijas, vai arī tikai iepazīties ar Vācijas apstākļiem. Nesen Vācijā ieradās Kapštates augstskolas inženierzinātņu profesori un 30 studenti, lai tuvāki iepazītos ar Vācijas rūpniecību. Viņi uzturēsies Vācijā apm. 6 nedēļas. Bez tam tuvākā nākotnē sagaida ierodamies vēl kādu Dienvidāfrikas augstskolu studentu grupu, sastāvošu no apm. 25 personām. E. M.

Sports.

L. U. St. P. Sporta komisija sakarā ar jaunremontēto telpu atklāšanu Stud. virtuvē sarīko š. g. 4. maijā plkst. 19.30 fiziskās audzināšanas demonstrējumu vakaru ar prof. Ed. Kalniņa kga priekšlasījumu par sporta vajadzību studentiem. Vieglatletikas treniņi notiks J. K. S. laukumā Kļieģeļu ielā 4 reizes nedēļā virsl. A. Lukstiņa kga vadībā (2 reizes). Turpat notiks arī futbola treniņi kom. Graša vadībā. A.

Universitātes ziņas.

29. apr. š. g. medic. fak. asistents Jūlijs Galejs aizstāvēja medic. doktora gradu par tēmu: „Arsenobengali un neosalvarsana“ bojāšanās klmikas apstākļos.

30. apr. Aleksandra Augstumu slim. dir. Jānis Brands aizstāvēja savu doktora disertāciju „Asins morfoloģiskās pārmaiņas pie sifilisa ārstēšanas ar bismutu.“

Nenovēršamais posts.

Ak, mūsu sievietes!

Šoreiz, godātie lasītāji, gribu jums pastāstīt savu pēdējā ceļojuma iespaidus pa lielo zinātnes pilsētu: „L'universitaire catholique“. Ja, nu ir arī notikušas brīnišķīgas lietas pa to Iso laiciņu, kamēr es no viņas pēdējo reizi šķiros!

Vispirms tu neesi vēl lāga paspējis ieiet pa pilsētas vārtiem un satikt savus vecos draugus, kad visi pilsētas pulksteņi jau zvina tev preti kādu lielu notikumu vēstīdam. Un tiešām, klau ko tie saka: pilsētā uzcelts jauns zinātnes templis, kas nodēvēts par: „La section religieuse de la Ge“. Es lielā godbijībā tuvojos tam un atklāju pavisam teiksmainas lietas. Ak, visuvarētais laiks, kādus pārsteigumus tik tu neproti sagādāt! Jaunais zinātnes templis ar savu ķēniņu abatu Lecerec'u priekšgalā savu noslēpumu pirmās durvis pavēris grandiozai ballei. Šīs balles sākums meklējams pie ievērojamākiem ārzemju friseriem un garderobjeriem, bet beigas — krāsaino gaisa balonu karā. „Nu,“ sevi nodomāju, „tas tikai tā, sarīkots pirmajiem efektiem“, un ziņkārīgi veļu tempļa otrās durvis. Bet šeit, ak, Dievs, kāds muļķis līdz šim esmu bijis! Ja mana ziņkārība nejausi mani nebūtu atvedusi šurp, tad es vēl līdz šaj dienai neticētu, ka zinātniski — reliģiskus uzdevumu lokā atrodas tādi jautājumi, ka mila, flirts, precēšanās u. t. t. Iedomājaties, tempļa otrās durvis noslēdza virus, kas vaiga sviedros pūlējās pie: La preparation de l'étudiant au mariage.“ (Studenta sagatavošana laulībai). Aiz tiem bij otra grupa, un tie ne mazāk centīgi mēģināja noskaidrot „Les relations entre jeunes gens et jeunes filles“. (Jaunekļu un jaunu meiteņu attiecības). Tālāk vairs mani nelaida, un paldies Dievam! Citādi neticu, ka būtu pie pilna prāta no turienes iznācis.

Bet galu galā tas viss vēl nav nekas salīdzinot ar to, ko ieradziju vēlāk. Un tikai tagad es saprotu savā agrākā uztraukuma vērtīgumu. Tiešām, pēdējais laiks bij šādu templi celst un lai slava tiem, kas ķērušies pie šī grūtā darba, citādi, mēs vīrieši pagalam esam.

Nu, iedomājaties tikai, — pilsētā izkļūduši tādi neredzēti radījumi, ko tagad dēvē par sievietēm — studentēm. Vai zināt, arī kas tās ir? Ja arī vecos laikos bij sievietes, bet tās jau bij kautkas cits! Toreiz sievietes zināja savu vietu. Viņas nemaisījās vīriešiem pa kājām, tās nebāza savu degunu viņu darbā, un ja arī tās bij neapmierinātas ar savu stāvokli, tad viņas slepeni nopūtās, bet arī tik klusu, ka netraucēja ar to vīriešus. Bet tagad! Kur vien jūs neejiet, ko neiedomāties darīt — visur sievietes jau priekšā. Augstskolā viņas ir jūsu kollegas un sarunājas ar jums par studijām tā, itkā tās zinātu visu to pašu ko jūs, sporta laukā tās uzstāda rekordus par ko jūs vīrieši varat tikai muti izplāstīt, beidzot, ja gribat taistīt spīdošu karjeru, tad arī šeit sievietes ir jūsu pārdošākie sāncensī, bet ballē — tās sež kā Sabas ķēniņi un sa-

gaida no jums vēl smalku apkalpošanu. Stāvoklis ir šausmīgs, un tādēļ es nemaz nebiju pārsteigts, kad nejausi pa atvērto logu noklaustījos kādu katoļu abata lūgšanu.

„Tu, svētā Marija, kas esi bijusi tik gudra, ka varēji iekārtot veco pasauli tik labi un kārtīgi, ka mēs vīrieši bijām visa darītāji un vadītāji, ļaudami arī mums vientīgiem baudīt darba un panākumu biķera saldumu, kā varēji tu pielaist tagad šo lielo netaisnību? Kā varēji tu laist sievietes tur, kur mūsu vieta jau bijusi gadiem ilgi? Bet, ja nu tu, svētā Marija, arī gribi pārbaudīt mūsu vīriešu pacietību, spēku un izturību, tad ļauj mums godam sacensties ar mūsu jaunajiem ievainojumiem! — Bet kādēļ tad šis smaržīgās matu cirtas, šis reibinošais acu mirdzums? Ak, svētā Marija, kā lai mēs sacenšamies ar šiem trauslajiem pleciem un... pie velna, šie sieviešu ar slaidām nerātnām kājiņām. Mēs nebūtu vairs vīra vārda cienīgi, ja šādus trausli maigus radījumus vienkārši nobīdītu sev nost no ceļa. Svētā Marija, jel palidzi, dod padomu!“

Tā lūdza vecais katoļu abats un tāpat klusībā skaitīju līdz arī es. Pēc visa notikušā man nebija nekāda prieka vairs iet tālāk aplūkot veco pilsētu, un tādēļ nodevos pārdomām, kā iziet no posta. Tomēr līdz šim vēl nekā neesmu atradis un tādēļ griežos pie jums, draugi, lasītāji, stāsimies kopīgiem spēkiem pie jaunā, bet briesmīgā ienaidnieka novēršanas. —

Integralis.

Grāmatu apskats.

Gustavs le Bons. Pūļa psiholoģija. Varavīksnas apgādība.

Grāmata, kuŗa prasās lai ar viņas saturu iepazītos ikviens inteliģents cilvēks, bet kuŗa prasa, lai lasīto uzņemtu ar lielu uzmanību un kritiku.

Autors ievadā pastripi, ka atstājot pie malas ieskatus, teorijas un doktrīnas, bet turpat viņš norāda, ka ejot vienīgi zinātnisku ceļu, t. i. atrast metodi.

Kas ir šī metode, vadošā līnija? Tādu autors nerāda. Meklēdams viņu vietvietām rupji kļūdās, jaukdams pūļa dinamiskos un statiskos spēkus, pūļa afektāciju un ekzaltāciju. Neapskata tuvāk pūļa rašanās un saīšanas momentus, kuŗi metodes nodibināšanai ir ārkārtīgi svarīgi.

Autors vietām noiet līdz diletantišmam: — cilvēks pūlī „... kļūst par mugurkaula smadzeņu neapzinīgās darbības vergu.“ Ja šī doma ir aiztāpināta no vienas filozofiskas sistēmas, tad nevajadzēja viņu tik rupji sagrozīt!

Autoru galvenā kļūda, — kuŗa noved viņu pie visai pesimistiskiem slēdzieniem, — ka viņš nešķiro garīgo enerģiju no psihiskās un nenošķaidro gribas, dziņu un tieksmju faktorus pie šo enerģiju izpausmes veidiem.

Ja autors rezignēti vienādo zinātnieku apspriedi ar vienkāršu pūli, tad jāteic, ka kultūra ir pūļa produkts, jo: „kultūrālā pasaulē tikai parija domā patstāvīgi“ (E. Fagē). Rob. Sp.

Redakcijai piesūtīti

Ārpuskolas.

„Izglītība“ Mēnešraksts № 4. „Latvijas Jaunatne“ № 9. „Ūtioplasieht“ № 5. „Latvju Grāmata“ № 2.

Atbildīgais redaktors: Jānis Ārens.

Redaktors: „Studenta“ kolleģija.

Izdevējs:

L. Ū. studentu vienotņu „VIENKOPA“

GRĀMATAS

glīti un izturīgi iesien
M. Apiņa grāmatu sietuve

Kr. Barona ielā № 16/18. Tajr. 32340.
Studentiem un stud. organizācijām rabats.